

rebaptizari jussit *in nomine Domini Jesu*? 2°. Differunt effectus; baptismum enim Joannis nullam produxisse gratiam, ipsemet testatur Joannes, Matth. 3., Marc. 1., Luc. 3., se Messiam non esse ex eo probans; quod Messiae baptismus Spiritum sanctum collaturus esset, ipse vero nudum exhibeat ministerium aqua: *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto*. 3°. Joannes non baptizabat forma, qua Christi confertur baptismus; item adultos tantum poenitentiae capaces tingebat. Unde merito S. TRID. Synodus Sess. VII. Can. 1. damnat Lutheranos ac Calvinistas, propter quos hic canon fuit positus: *Si quis dixerit, baptismum Joannis habuisse eandem vim cum baptismo Christi; anathema sit.*

Ad prob. R. Equidem signum, sive aqua in utroque baptismo communis est; sed non caetera, ex dictis; unde patet responsio ad *prob. 1^{am}.* et *2^{am}.*

Ad prob. 3^{am}. R. N. quoad significationem; haec enim in sacramentis Christi practica est respectu gratiae: at talis significatio non erat in Joannis baptismo; haec enim Luc. 3. *in remissionem peccatorum*, non cum hac voce *baptismus*, sed cum altera *poenitentiae* conjungi debent; ac sensus est: praedicans baptismum poenitentiae, quae poenitentia in remissionem peccatorum est, seu ad hanc obtinendam disponit. Nec proinde inter textum Luc. 3. et alterum Act. 19. est paritas; hic enim baptismus Christi dicitur simpliciter *in remissionem peccatorum*; ibi vero: *baptismus poenitentiae in remissionem peccatorum*, hoc est ad poenitentiam excitans, qua remittuntur peccata: indeque baptismus Joannis ab Avc. dicitur *remissio peccatorum in spe*. de Bapt. contr. Donat. L. 5. n. 10.

Eodem sensu quidam Patres intelligendi sunt, ut S. BASIL., dum L. 1. de Bapt. c. 2. n. 5. in baptismo Joannis peccata, quae quis confessus esset, ait remissa fuisse, nimirum per poenitentiam. Dum vero S. Avc. inquit L. 5. de Bapt. c. 10. nolle se pugnaciter agere cum illis, qui dimissa in baptismo Joannis esse peccata contendunt; non ea hoc sensu dixit, ac si supponeret, vere probabilem esse eorum sententiam, qui hoc contenderent; sed veluti, ut dicimus, *permissio hoc, non concessio*, quasi diceret: etsi permittamus Donatistis peccata per baptismum Joannis remissa fuisse, quid hoc eorum causam juvat? Ideone, quia baptizati baptismo Joannis rebaptizari debuerunt, sequitur, etiam baptizatos baptismum Christi ab haereticis rebaptizandos esse? Sinceram hanc esse Avc. mentem, inde patet, quod loco cit. totus in eo sit, ut ostendat, iterari debuisse Joannis baptismum, eo quod peccatum non deleret, nisi *in spe*.

8. *Dico II.* Christus baptismum ante passionem suam instituit.

Prob. I. Christus saltem per discipulos suos jam ante suam passionem baptizavit, ut constat ex Joan. 3. 22. *Post haec venit Jesus et discipuli ejus in terram Judaeam, et illic demorabatur cum eis, et baptizabat.* Ac Joan. 4. 1. et 2. *Ut ergo cognovit Jesus, quia audierunt Pharisei, quod Jesus plures discipulos facit, et baptizat, quam Joannes (quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus).* Atqui non baptizavit Joannis baptismate; quia baptismus Christi semper praefertur baptismum Joannis, quod prior Spiritum sanctum conferret ac remissionem peccatorum, non ille Joannis, ipso id Praecursore testante: *Ego baptizo in aqua; medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis... hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.* Joan. 1.

Neve dici possit, baptismum Christi ante passionem non fuisse sacramentalem, obstat, quod Act. 19. baptizati a Joanne rebaptizati fuerint, nunquam vero, qui a discipulis Christi baptizati fuerant ante ejusdem passionem; ergo baptismus hic sacramentalis fuit. Deinde in hoc baptismo aderant omnia ad sacramentum novae Legis requisita: 1°. ritus externus, ut per se patet; 2°. institutio Christi; hujus enim jussu et missione baptizabant discipuli; 3°. collatio gratiae; conferebat enim Spiritum sanctum. Joan. 1. cit.

9. *Prob. II.* Apostoli jam ante Christi mortem alia a Christo receperunt sacramenta, ut Eucharistiam in ultima coena, item tunc Ordinem, juxta TRID. Sess. 26. c. 1.; ergo necesse est, sacramentum baptismi ante perceperint. *Quomodo*, inquit S. Avc. epist. 163. (al. 44. c. 5. n. 13.) *poterant Eucharistiam accipere (Apostoli) nondum baptizati?* Et vero semper in Ecclesia baptismus sacramentorum caeterorum fuit habitus janua. Unde idem S. Pater epist. 108. (al. 263. n. 4.) ad Seleucianum ait, quod, etsi non habeatur in Scripturis, credi tamen oporteat, Christum per se ipsum baptizasse Apostolos. Nicephor. autem L. 2. Hist. cap. 3. ex Evodii Antiocheni Apostolorum ea in sede successoris quadam epistola refert, quod Christus ipse tantummodo baptizavit Petrum; Petrus Andream et filios Zebedaei; ii deinceps reliquos; septuaginta autem illos Petrus et Joannes.

10. Neque dixerit quispiam, Apostolos ex dispensatione Christi accepisse Eucharistiam et Ordinem ante sacramentum baptismi: vel, etsi Apostoli verum baptismi sacramentum acceperint a Christo, eo quod ab hoc ordinandi essent in ultima coena, ac Eucharistiam percepturi; non ideo tamen sequi, quod Baptismum eundem etiam contulerint Judaeis aliis; sed satisfit Scripturae sacrae dicendo, quod missi a Christo discipuli baptizaverint baptismum Joannis.

Nam primum gratis omnino sine ullo fundamento tam in Scriptura quam Traditione asseritur. Praeterea obstat allata auctoritas. Demum minime conveniebat, Principes et Pastores Ecclesiae alia in hanc ingredi janua, quam postea oves: at semper baptismus et sacramentorum et Ecclesiae janua fuit.

Alterum inde corrui 1°. quod ex dictis, baptizati a Joanne, vel ejus baptismate, rebaptizari debuerint, Act. 19.; nullus vero eorum, qui a Christi discipulis baptizatus fuerat, dicente Avc. Tr. 5. in Joan. n. 18. *Dedit Judas (Baptismus) et non baptizatum est post Judam: dedit Joannes, et baptizatum est post Joannem: quia si datus a Juda baptismus sit, Christi erat.* 2°. Quia Joan. 3. 25. orta fuit discipulos Joannis inter et Judaeos quaestio, quanam purificatio, an illa Christi, an altera Joannis esset melior? Item conquesti dicuntur ibid. Joannis discipuli, quod plures ad baptismum Christi quam Joannis accederent; ergo discipuli Christi non Joannis baptismum conferebant, sed Christi, et quo ipsi fuerant baptizati; alias enim et quaestio illa et querela cessasset. 3°. Ob dicta in *prob. 1^a.*

11. *Dico III.* Quo tempore Christus instituerit baptismum, controversum est: Probabilius tamen 1°. Christus non instituit baptismum antequam

ipse baptizaretur a Joanne; nec 2°. quando ab eodem baptizabatur in Jordane; nec 3°. in colloquio cum Nicodemo; sed 4°. quando ipse Apostolos et discipulos ad prædicandum et baptizandum misit.

Prob. 1^a. p. quæ est communis omnium: quia antequam baptizaretur Christus, nec prædicaverat Evangelium, nec condiderat legem aliquam, nec assumpserat Apostolos, quos de baptismo instrueret.

Prob. 2^a. p. Si Christus tunc instituisset baptismum, ergo vel actu exercito, vel signato: neutrum vero dici potest.

Non 1um. quia baptismus, quem tunc recepit Christus, non erat baptismus Christi, sed baptismus Joannis. Quod si dicas Christum tunc instituisse baptismum, non hunc a Joanne recipiendo, sed hunc ipsum Baptistam baptizando, uti sentire videtur S. Hieron. in cap. 3. Matth. in illa verba, *sine modo*, dicens: *Pulchre dixit, sine modo, ut ostenderet Christum in aqua, Joannem a Christo in Spiritu baptizandum*; et S. Maximus homil. 1. de Epiphan. Verum hæc *in Spiritu baptizandum* plus non evincunt, quam augmentum gratiæ conferendum Joanni a Christo, quo sensu et Apostolis prædixerat Christus, eos baptizandos esse Spiritu sancto. Et vero Matth. 3. ubi accurate tota illa describitur ceremonia; nec verbo insinuatur, baptizatum tunc a Christo Joannem fuisse.

Non 2um. quia 1°. sacramenti alicujus institutio actus est legislatoris; sacramenta enim pars legis sunt, sicut vetera Legis veteris, ita et nova, Legis novæ; sed Christus, cum baptismum susciperet a Joanne, non legislatoris personam, sed potius pœnitentis gessit, qui aliena jam peccata incipiebat abluere.

Novi, ab adversariis reponi, Christum etiam in cruce et pœnitentis personam sustinuisse, et legislatoris, verbis illis: *Consummatum est*, abrogando Legem veterem, et suam condendo novam; verum nec in cruce formaliter, inque actu signato instituit Legem novam, nec sic abrogavit Legem veterem; cum hæc etiam post mortem Christi non esset continuo mortifera et illicita, sed adhuc perduraret Hierosolymis saltem usque ad Pentecosten, imo juxta communioem, usque ad sufficientem Legis novæ promulgationem, ipsis Apostolis varia adhuc legalia post Christi mortem observantibus, ut dictum alibi Tr. de Legib. Sed Christus formaliter legislator fuit, cum suam Legem prædicaret, quæ ad summum confirmata dici potest morte Christi, sicut testamentum, quod formaliter jam conditum supponitur morte testatoris. Illa vero: *Consummatum est*, perperam dicuntur formalis Legis antiquæ abrogatio; sed ad litteram intelligi de iis debent, quæ prænuntiata erant de Christo, ut pateretur, juxta illud Luc. 18. 31. *Ecce ascendum Jerosolymam, et consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis.*

2°. Quia ex tota Christi baptizati historia ad summum evinci potest institutio quædam baptismi inchoata, exemplaris, non vero formalis, ut solutione objectionum patebit; ergo.

Prob. 3^a. p. Quia non est verosimile, nec erat conveniens, sacramentum adeo omnibus necessarium instituere voluisse Christum in conclavi vel in angulo, cujus rei nulli adessent testes, nisi unica persona privata, quæ insuper non debebat esse illius institutionis præco. Deinde ideo dici posset tunc institutum baptismi sacramentum, quia Christus dixit NICODEMO: *Nisi quis*

renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, etc. Joan. 3. Aliud enim afferri non potest; sed verba illa etsi summam baptismi a Christo instituendi necessitatem evincant, non tamen formalem ejusdem institutionem; sicut nec illa Eucharistiæ Joan. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis... non habebitis vitam in vobis.*

Prob. 4^a. p. Ea ex dictis sequitur; cum aliud tempus non appareat. Præterea habetur hic practica baptismi declaratio, et intimatio cum præscriptione materiæ et formæ, quæ sola est formalis baptismi institutio; cum enim Christus discipulos ad baptizandum mitteret, necessario debebat eos de baptismi sui materia et forma instruere.

12. *Obj. 1. contr. Concl. 2um. 1°.* Baptismus Christi suam ab ejus passione efficaciam habuit; ergo illius institutio hanc non præcessit. *Conf.* Et vero ante passionem *nondum Spiritus erat datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.* Joan. 7. 39.; ergo baptismus, per quem datur Spiritus sanctus sive gratia, nondum fuerat ante glorificationem Christi, sive resurrectionem institutus.

2°. Christus non nisi post resurrectionem legitur, Apostolis dedisse potestatem baptizandi, scilicet Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris*, etc. Et hæc mens S. LEONIS est epist. 16. ad episcopos Siciliæ cap. 3. dum inquit: *Christus, postquam resurrexit a mortuis, Discipulis suis... et formam et potestatem tradidit baptizandi*; ergo.

3°. S. CHRYSOSTOMUS homil. 28. (al. 29.) in Joan. n. 1. et THEOPHYLACTUS in cap. 3. Joan. aperte docent, baptismum quo discipuli Christi baptizabant, non remisisse peccata, et fuisse in aqua tantum sine Spiritu; nec ullam inter baptismum discipulorum Christi et Joannis faciunt differentiam. Idem TERTULLIANUS senserat de Bapt. c. 11. Ac S. OPTATUS Milevit. Lib. 5. contra Parmen. c. 5. inquit: *Nemo tinctus fuerat in Trinitate; nemo adhuc noverat Christum; nemo audierat esse Spiritum sanctum. At ubi venit tempus plenitudinis, certo tempore dedit leges baptismatis Filius Dei, et dedit viam, qua iretur ad regnum cælorum; etiam tunc præcepit dicens: ite, docete, etc.*; ergo.

4°. Juxta S. AUG. Tr. 15. in Joan. aliosque communiter, sacramenta Ecclesiæ de latere Christi in cruce profluxerunt; ergo.

5°. Baptismus aperit baptizato cælum: atqui ante passionem Christi nemini patebat cælum; ergo et ante hanc nemo baptismi Christi baptizatus fuit.

13. R. *Ad 1um. R. 1°.* Si quid valeret hoc argumentum, probaret, nequidem Eucharistiam institutam fuisse ante Christi passionem.

R. 2°. In forma *D. A.* Baptismus efficaciam suam habet a passione Christi vel prævisa, vel actu peracta *C.* necessario actu peracta *N.* Passio Christi est causa moralis et meritoria; ut vero causa moralis et meritoria operetur, non est necesse, ut existat actu, sed sufficit, quod aliquando extitura et prævisa sit. Sic in Lege veteri, ob extitura merita Christi dabatur gratia. Quanto magis igitur Christus ipse jam existens, quique jam passionem acceptaverat, ac aliquo modo inchoaverat, multa pro salute nostra operando, poterat vim justificandi baptismi a se instituto annectere?

Ad Conf. R. D. A. Spiritus sanctus nondum erat datus visibiliter, sicut in die Pentecostes *C.* nondum invisibiliter *N.* Sic enim jam fuerat datus Apostolis, sic Magdalenæ, sic paralytico, sic latroni in cruce.

Ad 2um. R. D. A. Christus non nisi post resurrectionem legitur dedisse Apostolis baptizandi potestatem universalem respectu omnium gentium *C.* particularem, respectu Judæorum *N.* Hanc particularem dederat Joan. 3.; quia vero Christus Evangelium suum omni creaturæ prædicari voluit, potestatem baptizandi tandem Matth. ult. ad gentes omnes extendit. Dici etiam potest, quod Christus Matth. ult. datæ potestati baptizandi addiderit præceptum speciale 1°. pro Apostolis, ut hi baptizare tenerentur omnes, qui baptismum peterent; 2°. pro populis, ut hi tenerentur baptismum recipere post sufficientem promulgationem Evangelii.

Ad S. LEONEM R. Explico cum D. Inquit tunc formam baptizandi essentiali esse traditam *N.* accidentalem, hoc est, ritum, ordinem, quo ministrandus esset baptismus, primo nempe prædicandum esse gentibus, eas instruendas, ac deinde baptizandas *C.* Per formam hic S. LEO modum et ordinem ministrandi baptismi intelligit; minime vero partem illam sacramentorum constitutivam, quæ in verbis consistit, atque a Scholasticis, phrasi e schola Peripatetica ad sacra Theologiæ lyræa translata, forma dicitur; methodus enim explicandi sacramentorum partes per materiam et formam ante Theologiæ Scholasticæ initia prorsus incognita fuit, etiam integro post seculo, quam Philosophia Peripatetica invaluisse. Unde nec primi Scholasticæ Theologiæ Patres, HUGO VICTORIN., Magister sententiarum PETRUS LOMBARDUS illa methodo usi sunt; ac si quando materiæ vocabulo utantur, non hanc sumunt in ordine ad formam sensu scholæ, sed quidquid est sensibile in sacramentis, ea voce comprehendunt. Sed, qui primus ita sacramenta exposuit, fuit GUILLIELMUS ANTISSODOR. in summa Theol. an. 1215., quem deinde secuti cæteri, ipsum Conc. FLOR. in Decret. ac postea TRIDENT. Sess. 14. cap. 3. observante cum aliis DOMINICO SOTO in 4. Dist. 1. q. 1. et 6. ubi inquit, *fidei esse Catholicæ, sacramenta constare rebus et verbis, quod sine manifesta hæresi negari non posset; quod vero res materiæ, verba formæ nomine denotentur, ex usu Theologorum invaluisse, a quo recedere jam non licet, cum sit totius Ecclesiæ praxi consecratus.* Quod si igitur Scriptores veteres ejusmodi utantur phrasi, *forma baptismatis*, ut Patres Concilii MILEVITANI anno 402., totum intelligunt baptismi ritum, modum, ordinem, prout scilicet *forma* etiam sensu vulgari pro figura, modo, accipitur.

Sed et revera S. LEONEM cit. non hoc indicare voluisse, ut quibusdam videtur, baptismum post resurrectionem institutum fuisse, ipse ibid. declarat cap. 6. dicens: *Tunc regenerationis potentiam sanxit, quando de latere ipsius proflexerunt sanguis redemptionis et aqua baptismatis.* Si vero in morte, quomodo post resurrectionem? Conciliari igitur secum ipso LEO debet, dicique, baptismum quidem ante passionem institutum fuisse; ejus pretium per sanguinem, unde suam vim haberet, declaratum in cruce; post resurrectionem totum baptismi, etiam gentibus conferendi, ritum præscriptum fuisse.

Ad 3um. R. In quæstionibus meri facti, qualis est præsens, quæ Patres in diversas traxerunt sententias, iis esse adhærendum, qui rem exactius pon-

derarunt, et solidioribus nituntur fundamentis, ut in præsentis S. AUG. locis cit. in Concl., tum Tr. 13. et 15. in Joan. hanc materiam ex professo ad S. Scripturæ sensum propius pertractans: S. CYRILLUS Lib. 2. in Joan. (opp. t. 4. p. 156. 157. 175.), HUGO a S. Victore alique. Et vero tantum S. CHRYS. et THEOPHYLACTI fundamentum est illud Joan. 7. *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.* At constat ex dictis, textum loqui de plenitudine Spiritus sancti dati visibiliter in Pentecoste; omnes enim Sancti habebant Spiritum sanctum etiam ante Christi mortem. Atque hæc responsio ad S. CHRYSOST. THEOPHYLACT. TERTULLIAN. accommodata est. Quoad S. OPTATUM sensus est, quod ante legem particularem baptizandi Judæos nemo fuerit in Trinitate tinctus; postea vero Matth. ult. datam fuisse legem universalem gentes omnes baptizandi. Et vero ipse L. 5. de schism. Donatist. c. 3. ex his Christi verbis in ultima cœna: *Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet,* Apostolos jam ante fuisse baptizatos Christi baptismate infert.

Ad 4um. R. 1°. probari nimium; nec Eucharistiam ante institutam fuisse.

R. 2°. D. Sacramenta fluxerunt e latere Christi, hoc est, suam inde institutionem acceperunt *N.* perfectionem, quatenus tunc consummata fuit causa eorum meritoria *C.*

Ad 5um. R. D. M. Aperit cœlum, hoc est, baptizatum dignum reddit celesti gloria, ad hanc ei jus conferens *C.* ut etiam tunc baptizati, si morentur ante Christum, ante hunc ad eam admitti deberent *N.* Elsi baptizati ante Christum mortui haberent jus ad cœlum, ut in hoc recipi deberent; non tamen conveniebat, ut in illud reciperentur antequam Caput sive Christus in illud ascenderet.

14. *Obj. II. cont. Concl. 3^{am}. 1°.* Tunc sacramentum dicitur institui, quando ritui externo confertur vis producendi gratiam: atqui hoc quoad baptismum factum fuit, quando Christus baptizabatur in Jordane. *Min. prob.* ex SS. Patribus: nam, ait S. AUGUST. serm. 36. de Temp. (al. in app. serm. 135. n. 4.), *Ex quo Salvator in aqua se mersit, ex eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium venas mysterio baptismatis consecravit.* Juxta S. AMBROSIIUM Lib. 2. in Luc. n. 83. *Baptizatus est Dominus, non mundari volens, sed mundare aquas, ut ablute per carnem Christi, quæ peccatum non cognovit, baptismatis jus haberent.* Juxta S. HIERON. adversus Luciferian. n. 6. *Christus in lavacro suo universas aquas mundavit.* Juxta S. MAXIMUM homil. 7. de Epiph. (opp. p. 65.): *Quod autem baptizatus est Agnus Dei, regenerantis baptismi salutare nobis minus est dedicatum.*

2°. In baptismo Christi fuit designata forma, et insinuatus effectus: prior, quia tunc tota manifestata est Trinitas; Pater, cujus tunc vox audita est; Filius, qui in persona aderat; Spiritus sanctus in specie columbæ apparens; effectus, dum cœli aperti sunt; ergo.

Ad 1um. R. N. min. Ad huj. prob. N. Cons. quia hæc consecratio, sanctificatio, de sanctitate formaliter tunc aquis collata nequit intelligi, cum vis sanctificandi non sit formaliter in aqua nisi per expressam Trinitatis invocationem; hinc sanctificatio illa erat mera deputatio aquæ ad hoc, quod ordinaturus erat Christus; sed deputare aliquid, ut sit sacramenti insti-

tuendi materia, nondum est formalis sacramenti institutio. Nec plus ex Patrum sententiis evinci potest.

Ad 2um. R. D. A. Fuit tunc designata forma quomodocumque, exemplariter: item sic insinuatus effectus C. formaliter N. Aliud est manifestari Trinitatem; aliud declarare practice et simul præcipere, ut aliquid fiat cum expressa trium personarum invocatione, quod est formam designare formaliter; at hoc Christus non fecit. Hinc illa Christi baptizati historia quædam imago tantum et exemplar fuit baptismi instituendi.

Si dicas: Juxta S. AMBROS. Lib. 1. de Sacram. cap. 5. n. 15. Christus etiam formam designavit formaliter; inquit enim S. Pater descendisse Spiritum sanctum, cum Christus formam baptismatis daret.

R. D. Formam, id est, figuram, exemplar baptismi C. formam, prout nunc sumi consuevit a schola in ordine ad materiam N. Valde perperam hic sensus tribueretur S. AMBROSIO juxta superius dicta.

A quo tempore obligare baptismus cœperit, inde pendet, quod Tract. de Legib. dicitur de obligatione Legis evangelicæ.

ARTICULUS II.

DE MATERIA REMOTA BAPTISMI.

15. *Præmitto*. Duplicem in sacramentis oportere materiam distingui, remotam unam, alteram proximam, jam supra (Tract. de Sacram. in gen. Dissert. 2^a. c. 1. a. 1. n. 103.) observavimus. Unde hic primum de baptismi materia remota, quæ ordine ac consideratione prior est, movetur quæstio; circa quam duplex hæreticorum error notandus venit.

1°. Eorum, qui aquam in baptismo penitus rejecerunt, etsi hunc alias non negarent, ut Caiani juxta TERTULLIAN. L. de Bapt. c. 1., Manichæi, teste S. AUG. Hæc. 46., Seleuciani et Hermiani, teste eodem Hæc. 59. quibus Paulicianos accensent alii, uti et Waldenses Ebrardus c. 6. operis contra eosd. De Paulicianis tamen non æque certum est.

2°. Aliorum, qui quidem aquam retinendam putarunt in baptismo, sic tamen, ut in necessitate, deficiente aqua, quovis in liquore conferri posset, velut Lutherus in colloquiis symposiacis c. 17., Beza epist. 2 ad Tillium; aliique posterioris ævi Novatorum, teste Palavicino L. 9. Histor. Conc. Trid. c. 7. ubi inter propositiones varias ex recentioribus Lutheranis et Calvinistis excerptas hanc de baptismo refert: *Aqua vera et naturalis non est de necessitate baptismi*; ac propterea verba illa Christi: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto*, ad metaphoram detorquenda sunt; quam damnavit TRIDENTINUM Sess. 7. Can. 2. Et vero Calvinus L. 4. Instit. c. 15. per aquam nihil aliud quam Christi sanguinem vult intelligi, propter mundandi et abluendi similitudinem; quem secuti Calvinistarum alii. Aliter tamen nunc passim censent Protestantes.

16. *Dico I.* Materia remota baptismi, eaque necessaria absolute, sola aqua naturalis seu elementaris est. Est de fide catholica juxta TRIDENT. Sess. 7. Can. 2.

Prob. I. Ex SCRIPTURA: Joan. 3. 5. Christus aiebat ipse Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*. Apostolus vero ad Ephes. 5. 26. quomodo Ecclesia, immaculata Christi Sponsa, sanctificetur ab eo, ostensurus, inquit, *ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ*. Ac ne quis aquam hic figurate sumi existimet, ipsa continua praxis obstat; nam Act. 8. a Philippo in fide instructus Eunuchus reginæ Candacis aiebat: *Ecce aqua; quid prohibet me baptizari?* Et Act. 10. 47. ait PETRUS: *Numquid aquam quis prohibere potest, ut baptizentur hi*. At quæ hic figurata aqua?

Prob. II. Ex consensu PATRUM unanimi et praxi ECCLESIE. Sic S. JUSTINUS M. Apol. 1^a. n. 61. de iis, qui ad religionem Christianam conversi, inquit: *Deinde eo adducuntur a nobis, ubi est aqua... Nam in nomine cunctarum rerum Parentis, et Domini Dei et Servatoris nostri Jesu Christi et Spiritus sancti in aqua tunc lavantur*. TERTULL. L. de baptismo his orditur verbis: *Felix sacramentum aquæ nostræ*. Ac, plerisque aliis in re aperta prætermissis, S. AUG. Tr. 15. in Joan. n. 4. Tolle, inquit, aquam, et non est baptismus. Sed et Ecclesia semper eos suo sinu expulit, accensuitque hæreticis, qui aliter sentirent, ut vel ex relatis iis initio hujus articuli patet. Accedit responsum GREG. IX. ad Archiepiscopum Nidrosiensem in Norwegia, ubi pro aqua in baptismo adhibebant cervisiam: *Cum secundum doctrinam Evangelicam oporteat ex aqua et Spiritu sancto renasci, non debent reputari rite baptizati, qui in cervisia baptizantur*.

Ut proinde merito Conc. FLOR. in Decr. doceat: *Materia hujus sacramenti est aqua vera et naturalis*; ac TRID. Sess. 7. Can. 2. jure damnet oppositum asserentes.

Ratio a priori sola et tota est Christi instituentis voluntas; cujus varias congruentias affert Doctor Angelicus hic q. 66. a. 3., ac post hunc Theologi, desumptas a proprietatibus aquæ.

Quidquid igitur veræ usualis aquæ nomine inter homines venit, materia baptismi est, sive marina sit, sive fluvialis, sive fontana, sive putei, sive paludis; sive limpida sit, sive turbida; salsa, sive dulcis; frigida, sive calida; colorata, sive non; pluvialis vel alia. Nec refert, quod ex nive aut grandine resolutis sit. Dico: *resolutis*; grando enim, nix, glacies, nebula non resoluta, ut nomine aquæ non veniunt nec per se abluunt, ita materia baptismi esse non possunt. E contra vero quidquid usualis aquæ rationem non participat, esse nequit baptismi materia, ut vinum, lac, oleum, saliva, sudor, lacrymæ, cervisia, lixivix perfectæ, succi ex pomis, pyris, cerasis expressi; nec si aquæ naturali aliud misceatur heterogeneum, ut hominum esse aqua usualis desinat. In dubio autem, utrum liquor aquæ naturalis, vel usualis naturam habeat, eo extra necessitatem uti nunquam licet, sed in necessitate tantum. De quibus pluribus Theologia Moralis pertractat.

Sed et illud præterea curandum, ut, qui baptizant, dum possunt, aqua benedicta utantur, non equidem, quod hoc de necessitate sacramenti sit; sed quia decentius fit, juxtaque Ecclesiæ praxin. Ac quidem in baptismo solemnium aqua esse debet, juxta morem Ecclesiæ, chrismate permixta, eodemque anno in pervigilio Paschæ vel Pentecostes benedicta, ex præscripto Ecclesiæ.